

15

~~1292~~ ~~1292~~

D. D.

OBSERVATIONES NONNULLAS

IN

HISTORIAM NATURALEM
SMOLANDIÆ,

CONSENSU EXPERIENT. FACULT. MED. UPS.

PRÆSIDE

CAROL. PET.
THUNBERG,

EQUITE AURAT. REG. ORD. DE VASA,
MED. DOCT. PROF. MED. ET BOT. REG. ET ORD. ACAD. CÆSAR. PETROPOL. ET
NAT. CURIOS. REG. SCIENT. LOND. HOLM. SOCIET. SCIENT. UPS. PHILAD. PATR.
HOLM. ET CIV. OECON. FINL. BEROL. NAT. SCRUT. PARIS. HAFN. ET HALENS.
HIST. NAT. LUND. HARLEM. AMSTELD. ZELAND. NIDROSIENS. TICINENS.
IENENS. LINN. LONDIN. PHYS. ET PHYTOGRAPH. GÖTTINGENS. MED.
MATRITENS. MEDIC. ET NAT. STUDIOS. EDIMBURG. MEMBRO;
NEC NON ACAD. SCIENT. PARIS. MONSPELIENS. AGRICULT.
PARIS. MEDIC. LONDIN. SCANDINAV. FLORENTIN. ET
BATAVIN. IND. OR. CORRESPOND.

PUBLICO EXAMINI DEFERT

SVENO GABRIEL FOVELIN,
SMOLANDUS.

IN AUDIT. BOTAN. D. XII JUN. MDCCCII.

H. A. M. S.

UPSALIÆ,

Litteris Joh. Fredr. Edman, Reg. Acad. Typogr.

CONTRACTS PROSTEN
HÖGÅREVÖRDIGE OCH HÖGLÄRDE
HERR MAGISTER

JOHAN FOVELIN,

SAMT

PROSTINNAN
HÖGÅDLA FRU,

MARGAR. CHRIST. FOVELIN
FÖDD ÖDLMANN,

! MINA HULDASTE FÖRÄLDRAR!

*Tillegnas förflingen af mina Academiska öfningar, vördnads,
tacksamhetens, pligtens, känslans ringa, men hjertats he-
liga offer*

af

DERAS

Lydigaste Son
SVEN GABR. FOVELIN.

OBSERVATIONES NONNULLÆ
IN
HISTORIAM NATURALEM
SMOLANDIÆ,

Ut cuique oportet carum esse omne, pusillum quamvis & imperfectum, quo cognitio patriæ adaugeatur; ita & præ primis, quo ad soli natalis commendationem aliquid fiat. Hoc eodem consilio, dum præsentem adgredior opellam, ut juvenili tentamini indulgentiam habeat B. L. non modo spero, sed & precor.

§. I.

Conspectus Generalis.

Si occidentalem, campestem fere, arenosam, planiorem excipimus partem, reliqua omnis Smolandia montibus, collibus, jugisque fabulosis, ardua, inæqualis, diversa jacet; lacubus innumeris interstincta; 1) fluviorum & amnium numerofo ordine intersepta, rigata, amœna; silvis, jam acerosis, jam frondosis, vestita; lucis & nemoribus varie pulcra; pratis florentibus superbiens; agris, minoris quamvis areæ & fertilitatis, nec tamen ex sterili natura despectui habendis, abundans; pabulo pingui, pecoribusque aptissimo & grato celebris; minerifera auri per
A pa-

1) Ex hac provinciæ in partes minutas divisione, nomen forte Smolandia pendet, quod *parvas indicat terras*. Sic nostratibus: *Land* pro loco exculto: *Kål-land, Hampland, Hørland*, h, e, lino confitus ager.

patriam unica 2), cupri non obscura 3), ferri ditissima 4); piscatione pro usu 5), venatione pro oblectamento, spem suorum fallens perraro.

§. II.

Soli Natura.

Pro diversa adeo soli natura incolis tot tamque varia adfluunt commoda, ut, nisi protractior premat annonæ caritas, ne-

2) Ad *Ädelfors* in Paroecia *Ålsheda*. cfr. C. LINNÆI *Iter Oeland.* p. 24. *Disert. de Aurifodina Ädelfors*; Præf. p. m. D. G. WALLERIO. *Detector* fuit primus ANT. SWAB. *Rei Met. Coll. Consiliar. Celebrimus.*

3) Cupri vestigia detecta sunt, tam ad montem *Klefva* aurifodinæ *Ädelfors* vicinum, tam in paroecia *Fröderyd*, ad *Kelljö* prædii jam *Ekejö Hofgård*. Posteriori in loca laboris initia dedit Nob. D. Cl. STEDT, *Reg. Cubicularius*, de præfectura Junecopeni meritisimus. Hujus & ærifodinæ origines oratione Upsaliæ habita celebravit M. Rev. M. P. & Pr. I. D. ROGBERG nondum publici, quod meruit, juris facta. Ejusdem Par, *Esprilla*, cuprifera quoque est.

4) Singulare hoc est Smolandia, quod ferri mineras sappeditent plures præfecturæ Cronobergensis lacus, de fundo sursum subducendas, ut & eminens Junecopenium mons *Taberg*, deorsum devolvendas.

5) Aquæ tandem non omnes piscibus abundant. In lacu *Åsn*, paroeciæ *Kalfsvik* adfluente, *Esox-lucius* captatur XL, & *Parca fluviatilis* X. librarum ponderis; *Cyprinusque Brama* quin & *Carusius* alibi ad XVIII ille, ad XI hic accedens repertus est. *Anguillarum* captura in paroecia *Urbshult* tempore GUSTAVI I:mi adeo fuit celebris, ut litteris Regiis d. 30 Oct. 1558 datis, Duci Erico quæ vindicaretur digna est visa, & quidem his verbis: *Råre Syon är öfö till wettandes wordeth, ath udi Kindewalds Härad, i Urshults Soctn schole ware sköne Ålesiske, som the fälle thår Ålewerner. Spå syntes öfö nyttugt, att thu them wille besee, och bruke till tijt eijet behoff.* Cfr. *Historisk beskriifning om Småland* af S. ROGBERG p. 173. — in lacu *Wirestaden* & *Hanshullens* *Silurus Glanis* ad tria usque pondera majora gravis habetur. —

nemini, quo sibi suisque provideat, desit facile. Agrorum *Argilla*, quæ tamen rarior, ferax est omnisque generis frumento par; *Humus Atra*, frequentior, cuicumque vernali sementi favet felicissime; quæ *sabulis commixta* sæpissime adest *humus*, secali verno, hordeoque producendo, ex parva sed sæpius repetita firmi admittance, sufficit omnino; *Arenosa* quoque, nisi abfuerit prorsus Jupiter Pluvius, secale verno avena mixtum, vel avenam solam fert quodammodo. Uberioris autem proventus spes aleretur agricolæ, nisi, ex necessitate quadam insuperabili, annua agrorum fatio ubique fere administraretur, qua fir, ut herbis vitiosis, *tritico præsertim repenti*, cujus radices quotannis, copiose sed frustra, coacervantur, *avenæ fatuæ*, *convolvulis*, *Polygonis*, *Brassicæ campestris* &, quod alibi rarius evenit, *Serratulis*, *Sonchis*, *Carduis Crispo* & *Heterophyllo Stachydique palustri*, cedat nutrimentum segeti debitum 6.) Prata equidem demersa, humida, spatiosa frequenter, annibus plerumque dissecta, non nisi *Caricibus* deterioris notæ abundant, plantisque uliginosis solum præbent possessori parve quæstuosum; cætera autem, quæ agros interjacent, hortulorum instar, floribus & herbis luxuriantibus superbiunt copiosis, cuicumque pecori proficuis, nisi *sabulosa* prorsus, *Arnica* & *Fasonem montanam*, *gnaphalia Ericæ*que ingrati progeniem admittant, ut sterilitatis flebile omen. Quanti habendum sit silvarum pascua, umbrosa, aquata, inter montium declivia angusta quidem sed graminifera egregie, ex

6) *Raphanus Raphanistrum*, cui morbum Spasmodicum *Dragsjukan*, horrendum, sæpissime, intereaque Epidemice grassantem describit p. m. Arch. & Equ: à LINNÉ in Dissert. de *Raphania*, per præfecturam Junecopensem, etiamsi a morbo non immunem prorsus, occurrit rarior. Hoc fuit in causa, cur criminis culpam ad *clavellus* sic dictos *Secalinos* (*nijðléfor*) devolvere tentavit p. m. Doct. I. LINNVALE in scripto hebdomali: *För Läkare och Naturforskare* Holmize edito. Fieri tamen potest, ut ex diversa anni conditione jam uberrior jam parcior succrescat herba, atque adeo per intervalla Epidemiam excitet.

numerofis taurorum, pinguedine gravium, agminibus, qui Holmiam adiguntur atque per cæteras patriæ provincias diftribuuntur quotannis, liquet uberrime; ne loquar lac copiofum, pingue, cæteraque ex re pecuaria, quæ procedunt, fubfidia, quibus Pan Smolandicus Cereris hinc inde tenuiter largitricis parifimoniam compenfatum iviffe videtur.

§. III.

Animalia Domeflica.

Pecus provinciæ humile, nec tamen nanum, ut in fylveftris & montanis, mediam raro fuperat ftaturam. *Equi* mediocres, dociles, veloces, nec admodum fortes. *Boves* mole ingentes nomine Smålands-Oxar infignes, Scaniæ fuos debent natales, nec Smolandix niſi pinguedinem, *Vaccarum* ubera ex fucculenta herbarum natura lactifera valde. Inermes præſtant, fed raræ. *Sues*, jam grandiuſculi, jam humiles, olim ex glandium faginearum copia lardo, flaccidiori licet, attamen lapido, nunc plerumque Cerealibus nutriendi & faginandi habentur ubique. *Oves* ignobilioris indolis vulgo præferuntur, ut parvo contentæ, climatis patientiores, morbis raro laborantes, uſuique domeſtico, ut putantur, pares. *Capræ* valent optime, per ſcandendi licentiam aëri ſalubri expoſitæ, & prole plerumque gemella lactisque copia exigui pretii pabulum abunde rependentes. *Canes domeſtici*, *catenarii*, *venatici*, ovium comites atque *cuſtodes*, ut & *Felles*, pro heri cujuſque conſilio, occurrunt.

§. IV.

Arbores.

Querceta, ſi voci inhæreamus, nullibi forte, at vero arbores per provinciam ſparſæ adſunt ubique. Nobiliſſimæ ferro ſecernenti dentæ ſunt adeo, ut perpaucas ad rei Nauticæ uſus idoneas judicaret ante aliquot annos Regio juſſu inſtitutum examen. Nec ſpes eſt fore, ut ſenſim diſparentibus ſuccedat nova pro-

progenies arboris pratis exosæ, tarde maturefcentis, nec nisi abnepotibus profutura.

Fageta Smolandix meridialis 7) indies depauperata in pineta abietina paullatim verti videntur. Consumuntur quotidie ad cineres clavellatos, focumque alendum, cum dapium fuillarum decremento. Quæ in paroecia *Hjelmseryd* juxta viam publicam superbit comosa fagus, cortice nominibus incisus litterata, ad boream, quam vidi, proxima fuit. Sed alit & fagos *Bringetofa*.

Pineta utriusque speciei, *abietis* & *Sylvestris*, incolis ubique fere sufficiunt, ad focum, ædes, sepimentata, carbones pro ustrinis coquendos, cæt. Ex sylvestri, cui arena provincix, *Erica* fruticante jam misere obruta, destinasse videtur Natura, pix elixa fluit boni moris, radicibus emortuis præcipuam debens copiam.

Betuleta abundant, omnium varietate, *hybridam* si exceperis, cujus cognitionem D. D. & Aslesfori Blom nostrati acceptam referunt Botanici. *Pendulam* præ cæteris ex succi vernalis abundantia insignem reperimus, ex quo inspissato Syropum concoxit p. m. Præpositus M. I. WIESELGREN, ad Violarum accedentem, at exigua copia, ut perditus sit labor. Suam quoque alit Smolandia *Ulmum campestrem*, nobiliori utensilium supellectili aptissimam; *Fraxinum excelsozem*, e cujus confusis foliis exit succus ad præsentissimum *Colubri Chersee*, nobis fere peculiaris, venenum, optima medela 8); *Tiliam Europæam*, cujus philyra fu-

A 3

nes

7) In primis versus Blekingiam atque in Territoriis *Konga* & *Kinnevald* ad sylvas majores confociatæ reperiuntur fagi. In paroecia *Aneboda* ultima hoc nomine digna congeries adest.

8) *Colub. Chersee*, sine ullius invidia, Smolandix propria fere, loca amat subhumida, cæspitosa. Inter frutices delitescens in prætereuntes momento citius insilit, vulnus sæpissime letale inferens; quanto statura cæteris minor, tanto & virosa dente perniciosior. *Col.* quoque *Præsterem*, Smolandis meridialibus: *Bose*, in umbrosis pratorum præsertim reformidare oportet valde, præ *Col. Bero*, qui satorum lapideas frues habitat frequentior, diro armatum veneno. *Col. Natrix*, inermis, simetis ova maturanda committens, ex superstitionis indulgentia frequentissimus ad bovilla hospitatur. Nec possunt non risum me-

nes tractabiles suspendit 9); *Acer platanoiden*, prædiorum ornamentum & umbram, caprisque gratisimum pabulum; *Populum tremulam* equis, *Salicemque Capram* pecoribus exquisitissimas exhibentem cupedias; *Salicem fragilem*, per loca subhumida amabile umbraculum, cujus & flores *Palmarum* titulo decorantur; *Pyrum malum sylvestrem*, olim frequentiore; *Cratægum utramque* utilem, neglectam autem fere; *Sorbum Aucupariam*, ad acidas quidem, *Turdis* autem dulces, invitantem delicias 10); *Prunum Padum*, cujus drupa contusa, vino permeanti combusto late rubentem conciliat colorem saporemque amygdalinum; *Juniperum communem*, nobis feracissimam, cujus bacca non modo recens & contusa, aqua infusa frigida, fatigato mesfiori acceptum, salubrem, reficientem præbet potum, sed & torrefacta, leviori lapidis molaris opera comminuta, maltoque adaucta Cerevisiam fermento paratam nutrientem, fortem, Scorbuti atque calculi origines depellentem egregie; *Corylum Avellanam*, ad Junecopiam præsertim luxuriantem, nucibus optimis profuturam, nisi, quominus maturescant, impediret male collocata appetentia; *Betulam alnum*, cui hoc præcipue debetur meritum, quod per mollitiem excavanti, gestaturo autem per levitatem, præferatur ad calceos ligneos ruricolis usitatisimos, quorum ad plerasque nundinas præaltæ strues ex ter quaterve centum paribus

vere *Phasiani Galli*, de *Angui Fragili* devicta, jactabundi tripudia, gloriocitanti familia coram. Exuviæ serpentum, qui senectam deponunt vere, colliguntur sedulo, membrisque *Arthritide vaga* correptis mitigationem doloris afferre creduntur, quin & laboriose parturientibus festinum puerperii exitum, hac tamen cautela, ut, si succedat propositum, nuda manu illas tractare non liceat.

9) *Tiliis*, quæ huic usui destinantur, arborescere non licet, mature scilicet decorticandis. Ex Juniperi, quod interea substituitur, indumento, rigidiores quidem, sed tenaciores parantur funes.

10) *Baccarum*, XII numero, quovis mane sumtarum vim diureticam valde commendant calculo Renum laborantes, qui harum usu levamen experti sunt insigne.

bus congestis venales prostant; cæteras arborecentes & frutescentes Floræ thesauros ut reticeam, *Betulam Nanam* borealem ceteroquin fruticem, *Rhamnium* utramque, *Loniceram*, *Viburnum*, *Sambucum*, *Sentes*, *Sarmenta*, *Ericæque vulgaris* sylvas nanas, apium inexhaustos hortulos, ex quibus Smolandia ceræ mellisque, ad luteum quamvis vergentis quodammodo, uberrimam reportat copiam.

§. V.

Quadrupedia.

Cervum Alcem olim Smolandiæ fuisse indigenam, frequentiore, ex locorum nominibus *Elghult*, *Elgaryd*, *Elgberget*, monti Junecopiæ adfito, credere fas est. Nunc extinctum est genus omne, ut non nisi ex OstroGothiæ vicinia profugum rarissime adsit; nec intra XX annorum spatium apud nos visum novi. Eadem & fors fuit *Elaphorum* & *Damarum*, quorum pristinam præsentiam testari videntur *Hjortsberga*, *Hjorts-hult*, nomine jam rei impari; *Cervus* autem *Capreolus* sui extirpationem in præsens avertere valuit, congenerum fata mox subiturus 11). *Ursorum* quoque habitationes indicant certissime nomina *Björnskog*, *Björuaryd*, *Björnhult*, quamvis hodie ita evanuerit animal, ut, qui ante annum cum dimidio in parocia Malmbeck, venatione publica propter vestigiolorum in vive mirabilem, ut videbatur, formam, conscripta, plumbo necatus expiravit, pro monstro plerisque habitus sit inauditiæ prorsus naturæ 12). De *Lupis* eandem non valere raritatem dolemus merito, quo-

11) Cane agitato, recta, milliare tendit & ultra, mox per eundem tramitem redux atque adeo venatori prudenter insidiantis obvius necem effugit raro. Ad insitas redactus subsistit, &, ubi dorso suppetat pax, tibiis anticis canis insultus depellit temerarius.

12) *Ursos*, qui olim Smolandiam habitarunt, ex relatione senum referre oportet ad varietatem minorem, rufescentem, *Myrbjörn*, non quidem ita adpellatam, quod formicis victitarit, sed quod ad loca hu-

quorum numerus, voracitas, invasiones frequentes quin & ipsas rusticorum ædes adeundi audacia prædæque semel correptæ tenacitas, hieme præsertim, vel ob custodum oculos, juvenis & vacis ad aquas emisiss, haud raro miseram lanienam minitantur & inferunt 13). *Vulpes* quoque Smolandix hoc temeritatis crimine distinguuntur, quod adultas oves, ni dicam agnos, adgredi sustineant, exemplo alibi per Svæciam perraro 14). *Felix Lynx*, sanguifuga, nec nisi nobiliorum viscernum vi evulsorum delicatus comedor, oribus & capris præsertim infesta, profunda saltuum habitat infrequens. *Viverra Lutra*, piscivora, ad amnes a glacie liberæ assidua, mordacissima, gresu tardior, sed ad saltum composita canis persequentis superans velocitatem, hieme præsertim venatoris labores pelle compensat frequentior 15). *Viver-*
ræ

mida & depressa (*Myror.*) vagabunda *Vacciniorum*, *Myrtilli*, *Uliginosi*, cæt. *Rubi Chamamori Empetrique* baccis famem restinexit.

13) Anno 1776 in parœcia *Hjelmferyd*, venatione publica media sub hieme instituta, duo occisi sunt lupi, mas & fœmina, cute nigra, ita nudata prorsus, ut ne unici quidem pili vestigium detegi potuerit, forsitan ex impotenti veneno deglutito, alopeciam, nec tamen necem, inferente. Lanugo, quæ pone aurículas tenuis cæperat egredi, nivea fuit, colore, si temporis ulterior permisisset mora, animalis, ut opinor, futuro integri. Quid, ut catuli, prædæ nondum pares, domi adfuescant lanienæ, faciat mater, discitur exemplo, heic, quod inferatur, forte non indigno: A:o 1764 in parœcia *Nydala*, venator quidam misero mugitu allectus conspexit lupam vitulum vivum ad suos pertrahentem, prehensa numella lignea, ad collum, uti mos est, suspensa. Insequitur furtim donec ad ostium antri subititerit illa, ubi signo voce data erumpunt catuli exanime fere animal dilaceraturi; quæ & scena peracta fuisset, nisi sclopeti justo momento facta exoneratio matri ademisset vitam filiisque propositi constantiam. Possessore dein detecto compertum est, ex parœcia *Fryeled* supra milliaris spatium ita adactum fuisse vitulum.

14) Quam numerosa sit *Vulpium* ubique dispersarum copia, eo disoitur, quod una eademque hieme a LXXII aut plumbo aut forcipe, parœciæ quidam *Barkerydenfis* incola viciniam liberarit.

15) Nasas interdum ingreditur pisces habendi causa; at vero si difficiliori exitu retardetur, quam respirandi necessitas permiserit, sub aqua suffocatus perit; cujus rei bina mihi cognita sunt exempla.

æ Martis utramque varietatem idoneo nec raro hospitio excipiunt Pinetorum & fagetorum spissæ latebræ 16). *Viverram Putorium*, rarissimum certe Smolandix animal, ad Wexionix lacum prope littora prædii *Kampen* pisce inescatam & insidiosè captam novimus unicam. *Viverra Vulgaris*, ab *Erminea* specie distincta, ædes rucolarum interea habitat hospes felici ut creditur omine, atque adeo pace fruens domestica 17). *Viverram Ermineam* majorem longe, atque cauda ab apice ad dimidiam fere partem nigerrima, colore e fusco ferrugineo, in parocia *Barkeryd* occisam novimus. *Leporis timidi* ubicunque obvia vestigia præsentiam indicant uberiolem, cujus & varietatem nigram rarissimam habuit Smolandia Occidentalis. *Erinaceum Europæum*, spiniferum haud raro, & quidem interdum, inter pratorum gramina convolutum delitescere vidimus. *Ursus Meles*, imbellis, pacato cavernarum domicilio hinc inde utitur nemini noxius; *Agiles Sciuros*, 18) *Rattos* & *Musculos* domi forisque moleste sedulos 19), *Soricos* & *Talpas* hisque tenebrarum amore adfines *Vespertilionas*, per brevitatem temporis ut prætermittam.

Campus, per quem si exspatiari permetteret arcta, qua teneor, temporis angustia, supereslet utique latissimus. At vero, prolixiolem, quam, quæ præsentis est conditionis, operam requireret, *Aquilarum* & *Falconum* ex frequentia bellorum celebris turina; *Strigum* certe non parva familia, *Laniorum* parciore nu-

B

me-

16) Cava arborum perquirat, & si apes silvestres adsint, earum mel atque larvas deprædatur haud secus ac *Viverra* (Ratel) Mellivora.

17) *Viv. Vulgaris*; LINN. Syst. animalium ex Ed. GMELINI. Gallinarum ovis infestus, ut creditur; ita adfina *Viverræ Ichneumonis* Egyptiacæ, cujus eosdem mores descripsit SONNINI, similis. Resa ii Òsra och Nedra Egypten. p. 63. Murium venator dexterrimus.

18) *Sciuri*, ne quidem ad rigidas brumas, cinerascunt, medio excepto dorso. Cicure carne vescuntur & lardo.

19) *Muris terrestris* deprædationes *Talpæ* adscribuntur immerito: *Amphibii*, anatum pullis infestæ interdum. *Avellanarius* & *Sylvaticus Viverris* in escam cedunt.

merus; *Picarum* sui dissimilis ordo, quas inter nomino *Cornicem* & *Monedulam* apud nos perraro hiemantem, *Coraciamque Garrulam*, Cronobergensibus *Drottning Kerstins kråka*, appellatam, quod hæc imperante Regina, ut vulgo fama fert, visa sit prima; *Anserum* longe lateque distributa copia, in quibus *Anatem Anserem feram* ad Wislanda ova posuisse novimus quotannis, cui & jungenda est *Glaucion*, prima ex fuga hiemali rediens, *Clangulaque* humi apud nos cubans semper; *Grallarum*, *Scolopacum* in primis, cohortes abundanter dispersæ per numerosa Provinciæ, lacustria olim, nunc *Sphagno Caricumque* Cæspitibus obducta paludosa; quas inter filere nefas putarem *Ardeam Ciconiam*, supra Wexioniam non hospitantem, *nigram*, Smol. *Hafrerdt*, transeuntem, nubeculæ instar summa ætheris permeantem, *Stellarem*, arundineta præamantem, & *Cineream*, quam e diurna piscatione ad cujusvis vesperæ horam VII reducem, supra lapidem eundem Lacu *Barkerydensi* cinctum, integram æstatem pernoctare vidimus; *Tetraonum* omnium, *Lagopo* excepta, amabilis societas, *Paserumque* innumera progenies 20). Inter Pisces *Salmonem Alpinum* Lacum Wettern habitantem indicare oportet, ut & inter Floræ delicias *Trapam natantem*, *Thestum Alpinum*, *Talistrum Simplex*, *Ericam tetralicem*, *Draccephalum Ruischianam*, *Linum Radiolam*, *Ophrydem ovatam*, quas Botanicis subministrat Smolandia aut sola, aut paucissimis Patriæ Provinciis sociata.

20) Qui per sabulosa Provinciæ iter instituunt, in prærupta collium arenosarum conspiciunt frequentia foramina, baculo veluti 2 pollicum diametro intruso formata. Sunt hæc meatus ad nidos *hirundinis ripariæ*, quæ citacissimo volatu, sagittæ instar, intrat, & quasi per incantationem oculo subducitur.

